

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

97.

KURIER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 3-го Декабря — 1837 — Wilno. Piątek. 3-go Grudnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Его Сіятельство, Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ, Гродненскій, Бѣлостокскій и Минскій Генераль-Губернаторъ, Генераль-Адъютантъ Князь Долгоруковъ, 30-го прошедшаго Ноября, въ 9 часовъ вечера, изволилъ отправиться въ Москву.

Съ 13-го на 14-е число оказалась холера въ городѣ Вилкомирь, которая, принятыми дѣятельными мѣрами со стороны Начальства и по причинѣ наступившаго холоднаго времени чрезвычайно ослабла, такъ, что 27 и 28-го числа истекашаго Ноября ни одного человека не умерло отъ сей болѣзни.

Вообще, число жертвъ оной было весьма мало-значительно въ сравненіи съ народонаселеніемъ города; равно, какъ и признаки холеры, болѣею частью поражающей людей на воздержной жизни, употребившихъ горячіе напитки и сырые плоды, не имѣли той силы, какъ въ 1831 году, когда она свирѣпствовала съ неимоверною жестокостію. — О семъ объявляется во всеобщее извѣстіе, для уничтоженія несправедливыхъ слуховъ, распространившихся въ нѣкоторыхъ мѣстахъ губерніи, будто холера причиняла страшныя опустошенія въ Вилкомирь.

Гражданскій Губернаторъ *Бантишъ-Каменскій*.

Санктпетербургъ. 26-го Ноября.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Г. Оберъ-Прокурора Святѣйшаго Синода Флигель-Адъютанта Полковника Графа *Протасова*.

Господинъ Оберъ-Прокуроръ Святѣйшаго Синода Флигель-Адъютантъ Полковникъ Графъ *Протасовъ*! Поручивъ временному вашему управленію Министерство Народнаго Просвѣщенія, Я съ удовольствіемъ замѣтилъ постоянное усердіе и неусыпную дѣятельность, съ коими, не взирая на протчія ваши обязанности по службѣ, вы исполняли въ теченіи трехъ мѣсяцевъ должность отсутствующаго Министра. Мнѣ пріятно находить въ семъ новомъ опытѣ вашего всегдашняго стремленія къ успѣшному исполненію всѣхъ моихъ порученій, новый поводъ изъяснить вамъ Мою совершенную признательность. Пребываю вамъ всегда благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Москва.

„НИКОЛАЙ.“

4 Ноября 1837 года.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 9 Ноября, производятся, за отличіе, изъ Полковниковъ въ Генераль-Маіоры: Находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, Лейбъ-Гвардіи Преображенскаго полка Князь *Шервашидзе 1-й*, со старшинствомъ съ 11-го Октября сего года, съ состояніемъ по арміи и съ оставленіемъ при томъ же Корпусѣ, Пумьцкій Князь *Мусса-Хасаяевъ*. Находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, состоящій по Кавалеріи Султанъ *Азаматъ-Гирей*, — оба со старшинствомъ съ 14-го Октября сего года, а послѣдній, и съ оставленіемъ при томъ же Корпусѣ.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Jaśnie Oświecony Pan Wileński Wojenny Gubernator, Grodzieński, Białostocki i Miński Jenerał-Gubernator, Jenerał-Adjutant Xiążę *Dolhóruków*, dnia 30 zeszłego Listopada o godz. 9-tej wieczorem, wyjechał do Moskwy.

Z dnia 13 na 14 p. m. okazała się w mieście Wileńskim cholera, która dzielnemi środkami, przez Zwierzchność przedsięwziętymi, i z przyczyny następnego zimnego czasu, nadzwyczajnie osłabiała tak, iż 27 i 28-go zeszłego Listopada żaden człowiek nie umarł z tej choroby.

W ogólności, liczba jej ofiar była bardzo mała w stosunku do ludności miasta; równie jak i symptomata cholery, po większej części napastujące ludzi niewstrzeżliwie życie prowadzących, używających gorących trunków i surowych owoców, nie miały tej mocy, jak w roku 1831, kiedy cholera grassowała z trudną do uwierzenia srogością. Podaje się to do powszechnych wiadomości, dla zbitcia mylnych pogłosek, rozszerzonych w niektórych miejscach Gubernii, jakoby cholera zrządzała okropne spustoszenia w Wileńskiem.

Gubernator Cywilny *Bantysz-Kamieński*.

Sankt-Petersburg, 26-go Listopada.

Najwyższy Ryskrypt,

do P. Ober-Prokurora Najświętszego Synodu, Skrzydłowego Adjutanta Półkownika Hrabiego *Pratasowa*.

Panie Ober-Prokurorze Najświętszego Synodu Skrzydłowy Adjutancie Półkownika Hrabio *Pratasow*! Poruczywszy czasowemu waszemu zarządowi Ministerium Narodowego Oświecenia, z zadowoleniem dostrzegłem stateczną gorliwość i niezmordowaną czynność, z jakimi, bez względu na inne wasze obowiązki służby, w przeciągu trzech miesięcy, sprawowaliście obowiązek nieobecnego Ministra. Przyjemno Mnie jest znajdować w tém nowém doświadczeniu ciągłej waszej dąжноsci ku skutecznemu wypełnieniu wszystkich Moich poleceń, nowy powód do oświadczenia wam zupełnej Mojej wdzięczności. Zostaję ku wam nazawsze przychylny.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

Moskwa,

4-go Listopada 1837 r.

„НИКОЛАЙ.“

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny pod dniem 9 Listopada, podniesieni za odznaczenie się, z Półkowników na Jenerał-Majorów: Znajdujący się przy Oddzielnym Korpusie Kaukazkim, Преображенского полку Gwardyi Xiążę *Szerwaszydze 1-szy*, ze starszeństwem od dnia 11-go Października roku teraźniejszego, z liczeniem się w Armii i z zostawaniem przy tymże Korpusie, Kumycki Xiążę *Mussa-Chasajew*. Znajdujący się przy Oddzielnym Korpusie Kaukazkim, liczący się w Kavaleryi Султан *Azamat-Girey*, — obaj ze starszeństwem od dnia 14-go Października roku teraźniejszego, a ostają z pozostaniem przy tymże Korpusie.

— Тѣмъ же Приказомъ, Начальникъ Штаба Отдѣльнаго Кавказскаго Корпуса, Генеральнаго Штаба Генераль-Маіоръ *Вольховскій*, назначается Командиромъ 1-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи, съ состояніемъ по арміи, на мѣсто Генераль-Маіора *Сумарокова 2-го*, коему состоятъ по Внутренней Стражѣ.

— Въ Одесскомъ Вѣстникѣ напечатано слѣдующее *Краткое Поученіе* Преосвященнаго *Гавріила*, Архіепископа Херсонскаго и Таврическаго, обращенное къ жителямъ Одессы, по случаю появленія заразы:

„Получивъ извѣщеніе здѣшняго начальства о необходимости закрыть храмы, по случаю появившейся заразы, которую стеченіе народа могло бы усилить, я почелъ моею обязанностію обратиться съ краткою бесѣдою ко вѣрному мнѣ, любезной о Христѣ, пастырь мой.

„Между тѣмъ какъ бдительное начальство принимаетъ всѣ нужныя мѣры къ отвращенію вѣшняго развитія заразы, я спѣшу преподать всѣ средства къ душевному врачеванію и спасенію душъ, и потому:

„Убѣждаю всѣхъ вѣрныхъ чадъ Св. Православной церкви повиноваться отъ Бога установленнымъ властямъ свято, ненарушимо и отъ всего сердца, какъ самому Богу; ибо нѣтъ власти и начальства, которыя не были бы учреждены самымъ Богомъ, и тотъ, кто противится власти или ропщетъ на нее, противится Богу и ропщетъ на него.

„Приглашаю всѣхъ чадъ пастыря моего смириться предъ Господомъ и очистить души постомъ и покаяніемъ, ибо бѣды отъ Бога насылаемыя суть посященія Божіи за грѣхи наши.

„Православное духовенство здѣшняго города готово на всякую духовную помощь и утѣшеніе, по первому требованію.

„Поселику къ сподобленію Св. таинъ на домахъ нуженъ предварительный постъ, то, особенно внушая оный на все продолженіе заразы, мы, по долгу архипастырской любви и праву, сокращаемъ время пощенія для пріобщенія Святымъ Тайнамъ, ограничивая оное для здоровыхъ, благоговѣно ищущихъ въ томъ и предохраненія и утѣшенія съ одобреніемъ, тремя днями. Кроме того предаемъ сей предметъ и разсужденію духовныхъ отцовъ.

„Предложивъ сіе возлюбленнымъ моимъ о Христѣ чадамъ, я твердо уповаю, что Господь Богъ не попуститъ намъ искушаться свѣше мѣры; дастъ намъ зрѣти благая еще въ настоящемъ животѣ, по множеству щедротъ Своихъ, паче же по ходатайству къ Нему Единороднаго Сына Его Господа Бога нашего Иисуса Христа, и ради неуспѣшныхъ молитвъ о насъ Пресвятыя Дѣвы Богородицы, покровомъ коея и да пресѣчется всегубительное зло.

„Миръ имамы, братіе.“
Смиранный *Гавріилъ*, Архіепископъ Херсонскій и Таврическій.

Одесса.

Октября 29 дня 1837.

*Солнечная Гора, *)* Августа 3-го дня. Мы видѣли Путешественника, Сына Царскаго! Видѣли Его не тогда, когда, руководимый вѣліемъ Отца Императора, сердечнымъ убѣжденіемъ въ великихъ преднамѣреніяхъ Державнаго Родителя, пламеннымъ желаніемъ познаній, испытующимъ духомъ жаждущимъ обозрѣть все славное, все важное для быту общественнаго, для быту частнаго въ обширномъ отечествѣ нашемъ, все, что составляетъ тѣло и души исполна— Россіи,— вникалъ онъ во всѣ подробности прошедшаго, настоящаго и читалъ надежды будущаго,— мы видѣли Его тогда, когда Сынъ ожидалъ обожаемую Мать, когда увидѣлъ Онъ Ее послѣ трехмѣсячной разлуки! Мы видѣли это свиданіе!

Давно уже извѣстно было, что Государыня Императрица съ Ея Высочествомъ Великой Княжной *МАРІЕЙ НИКОЛАЕВНОЙ* намѣрены ѣхать въ Москву; маршрутъ былъ сообщенъ, и со втораго на третье Августа назначенъ былъ ночлегъ на станціи *Городня*. Гдѣ между Москвою и этимъ ночлегомъ будутъ имѣть обѣденный столъ Высочія Путешественницы? Кто будутъ счастливыцы, которымъ достанется долѣе насладиться присутствіемъ Ихъ? Вотъ о чемъ думали и говорили по всей дорогѣ.— Въ Солнечной Горѣ есть большой каменный домъ, двухъ-этажный, покойно расположенный. Когда премудрая *ЕКАТЕРИНА* совершила *путь на пользу*, когда изъ Петербурга чрезъ Кіевъ, въ 1787 году, шествовала она, чтобъ обозрѣть новое владѣніе свое, Тавриду, тогда построенъ былъ дворецъ этотъ. Теперь обра-

— Przez tenże Rozkaz Dzienny, Naczelnik Sztabu Oddzielnego Korpusu Kaukaskiego, Jenerał-Major Jeneralnego Sztabu *Wolchowski*, naznaczony Dowódcą 1-ey brygady 3-ey pieszej dywizyi, zliczeniem się w Armii, na miejscu Jenerał-Majora *Sumarokowa 2-go*, który ma zostawać w Straży Wewnętrznej.

— W Gazecie Odesskiej czytamy następującą *Krótką Przemowę* Najprzewielebniejszego *Gabryela*, Arcybiskupa Chersońskiego i Tauryckiego, do mieszkańców Odessy, z okoliczności okazania się morowego powietrza:

„Otrzymawszy od tutejszej Zwierzchności zawiadomienie o konieczności zamknięcia kościołów, z powodu okazania się morowego powietrza, które liczne zgromadzenie ludu mogłoby powiększyć, poczytałem sobie za obowiązek uczynić krótką przemowę ku powierzonej mi, miłej w Chrystusie, trzódzie mojej.

„W czasie, kiedy Zwierzchność opiekuńcza przedsięwzięła potrzebne środki ku zapobieżeniu wewnętrznemu rozwinieniu morowego powietrza, śpieszę podać wszystkie środki ku dusznemu leczeniu i zbawieniu dusz, a zatem:

„Polecam wszystkim dzieciom Sw. Cerkwi Prawowiernej poddać się ustanowionym od Boga władzom święcie, nienaruszenie i z całego serca, jak samemu Bogu; gdyż nie ma władzy i zwierzchności, któreby nie były od samego Boga ustanowione; ten przeto, który się przeciwia władzy, albo szemrze na nią, przeciwia się Bogu i na niego szemrze.

„Zalecam wszystkim wiernym trzody mojej, upokorzyć się przed Panem i oczyścić dusze przez post i skrucę: nieszczęścia bowiem od Boga zsyłane, są nawiedzeniem Boskiem za grzechy nasze.

„Prawowierne duchowieństwo tego miasta, gotowe jest do dania wszelkiej duchownej pomocy i pocieszenia, na każde zażądanie.

„Ponieważ, dla przygotowania się do przyjęcia Świętych Sakramentów w domach, potrzebny jest post poprzedniczy, przeto, szczególnie go zalecając na cały czas trwania powietrza, z Arcypasterskiej naszej miłości i prawa, skracamy czas postu do przyjęcia Sakramentów Świętych, ograniczając go trzema dniami dla zdrowych, pobożnie szukających w tém i zabezpieczenia i skutecznej pociechy. Nadto zostawujemy ten przedmiot jeszcze do uwagi ojców duchownych.

„Poleciwszy to miłym moim w Chrystusie dzieciom, mam mocną nadzieję, iż Bóg Wszechmocny nie dopuści doświadczenia naszego nad miarę; dozwoli nam użyć dobro w tym jeszcze żywocie, dla wielkiego miłosierdzia swojego, a nadewszystko za wstawieniem się ku Niemu Jednorodzonego Syna Jego Pana Boga naszego Jezusa Chrystusa, i dla nieustannych modłów za nami Najświętszej Panny Bogarodzicielki, za której opieką niechaj ustanie to zgubne zło.

„Pokoy wam bracia.“
Pokorny *Gabryel*, Arcybiskup Chersoński i Taurycki.

Odessa

29-go Października 1837 r.

*Słoneczna Góra, *)* dnia 3-go Sierpnia. Widzieliśmy Podróżnego, Syna Monarszego! Widzieliśmy Go nie wówczas, kiedy, powodowany rozkazem Ojca Cesarza, serdecznym przekonaniem o wielkich zamiarach Potężnego Rodzica, żarliwem życzeniem oznajomienia się, badawczym duchem, pragnącym obejrzeć wszystko, co jest sławne, wszystko, co jest ważne dla bytu publicznego, dla bytu prywatnego w obszernej oyczyźnie naszej, wszystko, co stanowi ciało i duszę olbrzyma— Rosyi,— wchodził we wszystkie szczegóły przeszłości, teraźniejszości i czytał nadzieje przyszłości,— widzieliśmy Go wówczas, kiedy Syn oczekiwał ubóstwianej Matki, kiedy nyrzał Ją po trzymiesięcznym rozłączeniu! Widzieliśmy to spotkanie!

Oddawna już było wiadomo, że Cesarzowa Jek Mość z Jek Wysokością Wielką Xiężniczką *MARYĄ NIKOŁAJEWNĄ*, mają zamiar jechać do Moskwy; marszruta została udzielona, i z dnia drugiego na trzeci Sierpnia naznaczony był nocleg na stacyi Horodnie. Gdzie między Moskwą a tym noclegiem będą miały obiad Najjaśniejsze Podróżujące? Kto będzie szczęśliwym cieszyć się dłużej z Ich obecności? Oto o czém myślano i rozmawiano po całej drodze.— W Górze Słonecznej jest wielki dóm murowany, dwupiętrowy, wygodnie urządzony. Kiedy mądra *KATARZYNA* odbyła *podróż dla pożytku*, kiedy z Petersburga do Kijowa, w roku 1787 jechała dla obejrzenia nowych państw swoich, Taurydy, wówczas wybudowany został ten pałac. Teraz obrócono go na dom gościnny dla przejeżdżających. Na Górę Słoneczną, na ten dom gościnny

*) Вторая станция на большой дороге между Москвою и С. Петербургомъ.

*) Друга стация на великой дороге между Москвою а St. Petersburgiem.

сѣнни, даютъ намъ свѣденіе сходно этимъ фактамъ. Послѣ приписывали это по большей части кометѣ Галлея, которая недавно и у насъ была видима, и кажется производить подобныя удивительныя явленія.

Уже десять разъ показывалось у насъ Сѣверное Сѣніе въ разныхъ видахъ. Мы видѣли оное въ изображеніи столбовъ, мѣсяца, красныхъ облаковъ, бѣлаго пояса, то съ вечера, то въ полночь, а даже и предъ самымъ восходомъ солнца; но ни одно изъ нихъ не было столь важнымъ и столь удивительнымъ какъ теперешнее. — Барометръ тогда былъ 26, 11. Термометръ $+ \frac{1}{2}$. Воздухъ въ это время былъ чистый.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вольный Городъ Краковъ.

Краковъ, 22-го Ноября.

Здѣшняя газета пишетъ: „Его Императорско-Королевско-Апостольское Велич. Императоръ Австрійскій, Сіятельнѣйшій Покровитель нашей Области, въ ознаменованіе того, какъ пріятны для него усилія здѣшняго начальства ко введенію и утверженію внутренняго порядка, изволилъ пожаловать Г. Лиманну, бывшему доселѣ исправляющимъ дѣла Императорско-Австрійскаго Двора при здѣшнемъ Правительствѣ, достоинство уполномоченнаго Резидента и Генеральнаго Консула Его Величества въ нашемъ Вольномъ Городѣ. Въ слѣдствіе того Г. Лиманъ во вчерашней аудіенціи данной ему Правительствующимъ Сенатомъ вручилъ собственноручное письмо Его Императ.-Королевско-Апостольскаго Величества, въ которомъ не только Его Величество извѣщаетъ объ этомъ случаѣ здѣшнее Правительство, но и изъявляетъ дружественное расположеніе къ нашей Области. Правительствующій Сенатъ высоко цѣня это благоволеніе Сіятельнѣйшаго Покровителя, положили изъяснить глубочайшую благодарность Великому Монарху за это новое доказательство его расположенія и увѣрить Его Величество въ благодарныхъ чувствованіяхъ, которыми преисполнено къ Е. Вел. какъ Правительство, такъ и всѣ жители нашей Области.“ (A.P.S.Z.)

П р у с с і я.

Берлинъ, 29-го Ноября.

Воззваніе Министра Духовныхъ Дѣлъ, Барона Алтенштейна, къ Митрополитскому Кельнскому Капитулу: „Извѣстенъ высокому Митрополитскому Капитулу, поступокъ Архіепископа, Барона Клеменса Августа Дросте фонъ Вишерингъ, бывшій поводомъ, къ первымъ неудовольствіямъ Правительства и къ замѣчаніямъ, какія сдѣланы сему Архіепископу. Капитулу увѣрился, какая происходила разница между исполненіемъ своей власти симъ Прелатомъ и другими здѣшними Католическими Епископами. Какъ онъ мало почиталъ законы и распоряженія Правительства, какъ мало обращалъ вниманія на предписанія и закономъ опредѣленныя установленія, какъ отступалъ отъ Государств. уложеній и какъ обращался съ особами, не поступавшими по его желанію, вопреки предписаніямъ. Все это истощало терпѣливость и величайшую умѣренность кроткаго Правительства, отъ чего уже даже общественное спокойствіе могло подвергнуться волненію. — Въ другое время не премину представить высокому Митрополитскому Капитулу, всѣ подробности этого обстоятельства, теперь кратко только хочу изобразить важнѣйшія дѣйствія. Извѣстно вообще до источника, обращеніе Архіепископа, не смотря на всѣ установленія, предписанныя самимъ существомъ дѣла и законами, съ Профессорами Университета въ Боннѣ, которые ему казались подозрительными какъ ученики и друзья, покойнаго Гермеса. Правительство никогда не имѣло намѣренія поддерживать мнѣнія Гермеса, ни даже мѣшаться въ эти дѣла, пока они были чисто ученою задачею. И какъ напередъ, отозваніемъ знатнаго учителя не принадлежавшаго къ сему училищу, Правительство представило доказательство тому, тѣмъ не менѣе въ послѣдствіи еще болѣе обнаружило сѣе, при объявленіи Папскаго запрещенія на счетъ сочиненій Гермеса. Хотя объявленіе сей Папской грамоты отъ 26 Сентября 1835, произведено безъ уведомленія Правительства, и офиціально сообщено не было, при всемъ томъ Правительство, умолчало офиціально объ этомъ дѣлѣ какъ будто о томъ не имѣло ни малѣйшаго свѣдѣнія. Не смотря однако на сѣе, запрещенныя сочиненія Гермеса, выключены изъ Университета. Съ сего цѣлю даны Профессорамъ строгія предписанія, которыя въ точности исполнены. Но такой поступокъ Правительства еще не былъ удовлетворителенъ для Архіепископа. Не смотря на дружественныя воззванія дѣлаемыя къ нему по сему предмету, онъ несогласился даже на то, чтобы Профессора эти явились къ нему, и изложили письменные свои курсы для по-

wiadomość podobnych faktów. Przypisywano to później komecie Halleja, który nie dawno i u nas będąc widziany, zdaje się sprawować podobne zadziwiające zjawiska.

Już to dziesiąty raz w różnych kształtach nam się Zorza Północna okazała. Widzieliśmy ją w postaci słupów, węgłyca, obłoków czerwonych, pasa białego, już to z wieczora, już to o północy, a nawet i przed samym wschodem słońca; lecz żadna z nich, jak ta, nie była tak ważną, tak zadziwiającą postrzeżeniem. — Barometr wtedy był 26, 11. Termometr $+ \frac{1}{2}$. Atmosfera była wypogodzona.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

WOLNE MIASTO KRAKOW.

Krakow, 22-go Listopada.

Gazeta tutejsza donosi: „J. C. K. Apostolska Mość Cesarz Austriacki, Najjaśniejszy Spółprotector kraju naszego, chcąc okazać, jakie czynią mu zadowolenie usiłowania władz tutejszych w zaprowadzeniu i utwierdzeniu porządku wewnętrznego, raczył podnieść P. Liehmann, który dotąd sprawował tu obowiązki Pełnomocnika Dworu Cesarzsko-Austriackiego przy Rządzie tutejszym, do godności Pełnomocnego Rezydenta i Konsula Jeneralnego J. Ces. Mości przy naszym Wolnym Mieście. Skutkiem tego P. Liehmann, na danej mu wczora przez Rządzący Senat audyencyi, podał list własnoręczny Jego Ces. Kr. Apostolskiej Mości, który nie tylko zawiadamia Rząd tutejszy o tych względach J. C. M., lecz nadto wyraża przyjacielski sposób myślenia Cesarza względem naszego kraju. Rządzący Senat, który nader wysoce szacuje tę łaskę Najjaśniejszego Spółprotectora, postanowił, wynurzyć Monarsza najgłębsze podziękowanie za ten nowy dowód Jego względów, i zapewnić Jego Ces. Mość o wzajemnych uczuciach, które przejęci są ku Jego osobie, tak Rząd, jak i mieszkańcy tego kraju. (A.P.S.Z.)

П р у с с і я.

Берлинъ, дня 29 Listopada.

Odezwa Ministra spraw duchownych, Barona Altenstein, do Kapituły Metropolitalnej Koloniskiej. — „Wysokiej Kapituły Metropolitalnej wiadome jest postępowanie Arcybiskupa, Barona Klemensa Augusta Drostę von Wischering, które było powodem do pierwszych niespokojności, jakich Rząd doznał, i do przestrogi, jakie tenże Arcybiskup otrzymał. Kapituła spostrzegła, ile ten Pralat różnił się w wykonywaniu swej władzy, od postępowania umiarkowanego i prawnego innych Biskupów krajowych Kościoła Katolickiego. Jak mało szanował prawa i rozporządzenia Rządowe, jak mało cenil przepisane i prawnie ustanowione formalności, jak przekraczał ustawy Państwa, i jak się obchodził z osobami, które nie chciały podlegać jego woli postępować, wbrew przepisom. Co wszystko wyczerpało cierpliwość i najwyższe umiarkowanie łagodnego Rządu, przez które już nawet spokojność publiczna mogła być narażoną na rozruchy. — Kiedy indziej zastrzegam sobie te okoliczności ze wszystkimi szczegółami przedstawić Wysokiej Kapituły Metropolitalnej, teraz pragnę tylko w krótkości ważniejsze czyny przytoczyć. Znane jest powszechnie aż do źródła obeyscie się Arcybiskupa, bez względu na wszelkie formy, jakie sama natura rzeczy i prawa przepisują, z Professorami Uniwersytetu w Bonn, którzy mu, jako uczniowie i przyjaciele zmarłego Hermesa, wydawali się podeyrzanemi. Rząd nigdy nie miał myśli wspierać nauki Hermesa, ani w takie okoliczności mieszać się, dopóki te były kwestją czysto naukową. A jak wprzód, przez odwołanie znakomitego Nauczyciela, który do tej szkoły nie należał, Rząd tego dał dowód, tak później bardziej okazał tę zasadę przy ogłoszeniu zakazu Papieckiego, co do pism Hermesa. Chociaż ogłoszenie tego breve Papieckiego z d. 26 Września 1835 r. bez ostrzeżenia Rządu dopełnione zostało, i urzędowie udzielone nie było, przecie Rząd okoliczność tę urzędowie zbył milczeniem, jak gdyby o tём żadney nie miał wiadomości. Dla tego jednak pisma Hermesa zakazane, z Uniwersytetu usunięto. W tym celu wydano surowe rozporządzenia do Professorów, i te ściśle wykonane zostały. Lecz taki postępek Rządu nie zaspokoil jeszcze Arcybiskupa. Pomimo przyjaźnych odezów, z tej przyczyny do niego czynionych, nie skłonił się nawet do tego, ażeby Professorowie ci, sami przed nim stanęli i wyjaśnili kursa swoje piśmienne, dla przyjęcia stosowney nauki. Równie uporczywym i stronnym okazał się przy urzędowej naradzie, rozpoczętej dla zapewnienia ciągłego wykładu kursów akademickich. Do narady tej należać nie choiał, ani innym sposobem zawiadomić o swoich myślach i życzeniach. Nie chciał nawet uczynić

лученія сходнаго наставленія. Равно оказалъ упорство и пристрастїе, при совѣщаніи производившемся для опредѣленія непрерывнаго преподаванія академическихъ курсовъ. Въ совѣщаніи семь онъ участвовать не хотѣлъ, ни даже другимъ образомъ увѣдомилъ о своихъ видахъ и желаніяхъ. Не хотѣлъ даже дать представленія съ изъясненіемъ упрековъ, на основаніи коихъ могло быть исполнено требуемое имъ удаленіе Профессоровъ. Кромѣ того извѣстно его запрещеніе, касательно преподаванія академическихъ курсовъ, изданное безъ малѣйшаго вниманія къ законамъ и постановленіямъ. Какимъ образомъ это запрещеніе исполнено; циркуляръ къ духовникамъ въ Боннѣ; обыкновеніе, или лучше злоупотребленіе, каковому подверглись амвоны и исповѣднн, а равно бѣдственныя отъ сего послѣдствія, вообще извѣстны и не нужно ихъ описывать подробно. Пониженіе учителей, пренебреженіе правительственными повелѣніями, оставленіе воспитательнаго института, безпрестанное препятствіе юношеству посѣщать академическія науки, вотъ слѣдствія, представившіяся взорамъ жителей. Обстоятельство это тѣмъ болѣе объясняетъ, по чему Архіепископъ не соглашался на все то, что могло быть устроено какъ уполномоченными отъ Правительства, такъ и самими Архіепископомъ и служить ручательствомъ за будущее для учебнаго института, и по чему онъ такъ строго обращался съ Инспекторомъ, руководствовавшимся предписанными узаконеніями. Ничѣмъ не должно отличать отъ этого поступка, и то обстоятельство, что Архіепископъ устроилъ духовную Семинарію, недавъ о томъ ни малѣйшаго свѣдѣнія Королевскому Министру Просвѣщенія. А однако никто не можетъ сдѣлать упрека, что не смотря на это происшествіе, Правительство должно принимать въ томъ участіе, какъ только курсы предметовъ въ Семинаріи изъ одного года, разлагается на два. Посему неудивительно, что многіе учителя въ такомъ положеніи оставались безъ дѣла, между тѣмъ, какъ о томъ даже ни малѣйшаго не представлено мнѣ увѣдомленія.

(Продолженіе впереди.)

2-го Декабря.

Сюда прибыли: Е. Прев. Императорско-Россійскій Генералъ-Лейтенантъ *Базенъ* изъ Петербурга по дорогѣ въ Парижъ; Императорско-Россійскій Генералъ-Маіоръ *Бирюлинъ* изъ Дрездена.

— Хотя въ Саксонской провинціи находятся значительныя копи изобилующія солью, однако до сихъ поръ нигдѣ не открыли каменной соли; теперь Г-ну *Баксу*, Горному Совѣтнику, послѣ неутомимыхъ бѣдствій трудовъ и безпрестаннаго сверленія земли соединеннаго съ многочисленными затрудненіями, удалось напасть на слой каменной соли близъ Дирренберга. Прѣжнее Саксонское Правительство предпринимало въ 1725 г. подобныя отысканія и продолжало оныя также бѣдствія до 1731, однако по причинѣ значительныхъ издержекъ, изслѣдованія прекращены.

(G. C.)

Франція.

Парижъ, 26-го Ноября.

Марсельская Торговая Палата, опредѣлила послать трехъ своихъ членовъ въ Тулонъ, просить Герцога *Немурскаго*, удостоить посѣщеніемъ городъ Марсель, для принатія изъявленія благодарности отъ города за славные его военные подвиги.

— Письмо изъ Барцелонны отъ 18-го ч. сообщаетъ нѣкоторыя подробности о смерти *Ириарте* (разстрѣляннаго 16-го ч. въ Пампелонѣ съ четырьмя другими Офицерами, по приговору военнаго суда). Другія его, долго ему совѣтовали, удалиться; но онъ полагаясь на свою совѣсть, не последовалъ ихъ совѣтамъ. Немедленно по прибытіи *Эспартеры* въ Пампелону, приглашенный туда *Ириарте*, слушалъ безусловно приказаніе, слѣдствіе коего всѣ предвидѣли, и отъ чего такъ легко могъ онъ уклониться. Въ показаніяхъ своихъ онъ утверждалъ, что онъ долженъ былъ слѣдовать за движеніемъ войскъ своихъ, чтобы устранивъ дальнѣйшіе безпорядки и сохранить *Наварру* отъ нападеній Карлистовъ. Сии причины произвели на судей никакого впечатлѣнія и знатнѣйшіе жители Пампелонны напрасно обращались къ *Эспартеръ*, для испрошенія милости тому, котораго всегда называли своимъ защитителемъ; Генералъ былъ неумолимъ. *Ириарте* умеръ, какъ жилъ, какъ храбрый мужъ. Прибывъ на мѣсто казни, совѣтовалъ онъ солдатамъ служить для Испанской свободы, и умолялъ друзей своихъ отомстить за смерть свою только уничтоженіемъ общаго непріятеля свободы и устава. Леонъ *Ириарте* принадлежалъ къ немногимъ Испанскимъ Офицерамъ, которые заслужили эполеты на полѣ чести.

— Пишутъ изъ Байонны отъ 22-го ч.: „Здѣсь ни о чѣмъ не говорятъ какъ о кровопролитныхъ казняхъ въ Пампелонѣ. Въ бумагахъ Леона *Ириарте*,

представленія зъ рyzszczególnieniem zarzutów, na zasadzie których wymagane przez niego usunięcie Professorów, mogło być wykonane. Nadto znany jest jego zakaz, zawieszający wykład kursów akademickich, wydany bez żadnej uwagi na formy prawa i zasady. Sposób, podług którego zakaz ten wypełniony został; okólnik do spowiedników w Bonn; zwyczaj, a raczej nadużycie, jakiemu uległy ambony i konfesyjonały; równie jak nieszczęśliwe złe skutki, są znane publicznie i nie potrzebuję tu ich szczegółowo wymieniać. Poniżenie nauczycieli, wyszydzenie rozkazów zwierzchności, opuszczenie konwiktu, przeszkoda ciągła czyniona młodzieży w przykładaniu się do nauk akademickich: oto są wypadki, które się przedstawiły oczom mieszkańców. Dależ jednak postępowanie podobnego rodzaju sprawdziłoby zupełne rozprzężenie Akademii i kształcenia się naukowego tak, iż zdawało się, że ten skutek właśnie był głównym celem Arcybiskupa. Okoliczność ta wyjaśnia hardziej, z jakiego powodu Arcybiskup nie chciał przyjąć żadnego porozumienia się, które ułożone tak przez upoważnionych od Rządu, jak przez niego, mogłoby zostać rękojmią przyszłości dla konwiktu, i dla czego tak surowie obchodził się z Inspektorem, który postępował w granicach prawem przepisanych. Również nie może być uważaną, jak tylko za postępowanie niezmiennie od poprzedniego, ta okoliczność, że Arcybiskup utworzył Seminaryum Xieży, nie dawszy o tém żadnej wiadomości Królewskiemu Ministrowi Oświecenia. A jednakże nikt nie może zaprzeczyć, że bez względu na ten wypadek, Rząd mieć powinien w tém udział, skoro rozkład nauk w Seminaryum z jednego roku na dwa lata rozłożonym zostaje. Dla tego dziwić się nie można było, że wielu nauczycieli w takim położeniu byli bezczynnemi, kiedy nawet o tém żadnej mi nie udzielono wiadomości.

(Dalszy ciąg nastąpi).

2-го Grudnia.

Przybyli tu: Cesarsko-Rossyyski Jenerał-Porucznik *Bazaine* z Petersburga, przejeżdżając do Paryża; Cesarsko-Rossyyski Jenerał-Major *Birulin* z Drezna.

— Lubo w prowincyi Saskiej znaczne są surowice, obficie sól wydające, dotąd przecięż nie natrafiono nigdzie na sól kamienną; aż dopiero niezmordowanym poszukiwaniem Pana *Backs* Radcy Górniczego, powiodło się po sześciu latach usiłowań i niustającym wierceniu ziemi z licznemi połączone trudnościami, natrafić na pokład soli kamiennej pod Dürrenbergiem. Dawny Rząd Saski przedsięwziął był roku 1725 podobne poszukiwania i prowadził je także przez lat 6, bo aż do r. 1731; zaprzestano ich wszakże, ze względu, że kosztowne były. (G. C.)

Франція.

Парижъ, dnia 26 Listopada.

Marsyliyska Izba Handlowa postanowiła wysłać trzech ze swoich członków do Tulonu dla zaproszenia Xiecia *Némours*, ażeby zaszczycił swoją obecnością miasto Marsylię, i przyjął wynurzenia wdzięczności tej Izby za jego sławne dzieła wojenne.

— List z Bayonny pod d. 18 udziela niektóre szczegóły o śmierci *Iriarte*, (który za wyrokiem sądu wojennego rozstrzelany został na d. 16 w Pampelonie, wraz ze 4-ma innemi oficerami). Przyjacieli jego oddawna mu radzili uchodzić; lecz polegając na swoim sumieniu, osądził niepostępować za ich radami. Powołany do Pampelony, wkrótce po przybyciu tam *Espartery*, *Iriarte* bezwarunkowie posłuszny był rozkazowi, którego skutek cały świat przewidział, a od którego tak łatwo mógł się uchylić. W wyznaniach swoich oświadczał statecznie, iż musiał postępować za poruszeniem wojsk swoich dla zapobieżenia dalszym nierządom i dla zabezpieczenia Nawarry przeciwko Karolistów. Przyczyny te, na sędziach niesprawiły żadnego wrażenia, i napróżno udawali się znakomitsi mieszkańcy Pampelony do *Espartery*, dla wyjednania łaski temu, którego zawsze nazywali swym obrońcą; Jenerał był nieubłagany. *Iriarte* umarł tak, jak żył, jak waleczny. Przybywszy na miejsce kary, zalecił on żołnierzom służyć za wolność Hiszpanii, i zaklinał przyjaciół swoich, pomścić śmierć swoją, tylko zniszczeniem wspólnego nieprzyjaciela wolności i ustawy. Leon *Iriarte* należał do niewielu oficerów Hiszpańskich, którzy godności swej dostąpili na polu chwały.

— Donoszą z Bayonny pod d. 22: „O niczem tu nie mówią, jak o krwawych ukaraniach w Pampelonie. W papierach *Iriarte*go miano znaleźć materialne dowo-

будто нашли явные доказательства заговора, по которому Наварра не только со стороны *Донъ-Карлоса* но и со стороны Правительства Королевы должна была быть объявлена независимой. Утверждают, что солдаты по причине сихъ казней были очень огорчены, такъ что самъ *Эспартеро* едва избѣгнулъ судьбы постигшей Генерала *Сарсфилда*, котораго убійца онъ только что наказалъ. Впрочемъ кажется, что *Эспартеро* опять слѣдуя старой своей системѣ медленія, хочетъ ожидать въ Пампелонѣ собранія значительныхъ силъ, прежде нежели начнетъ дѣйствія противу Карлистовъ. Въ Мадридѣ и даже въ провинціяхъ прилежащихъ Эбру, подозреваютъ *Эспартеру* въ томъ, что онъ намѣренъ ожидать результата Королевскаго засѣданія и отвѣта на тронную рѣчь, прежде нежели опять выступитъ противу непріятеля.“

27-го Нолбря.

Герцоги Орлеанскій, Омальскій и Монпансье, посѣщали вчера Полковника *Дюма*, тяжело раненаго при Константино, а теперь уже освободившагося отъ опасности.

— Тѣло Графа *Дамремона* 22-го ч. с. м. въ Тулонѣ со всеми военными почестями, вынесено на берегъ. Въ храмѣ Богородицы, будетъ оно поставлено на катафалкѣ и по совершеніи панихиды, гробъ будетъ отправленъ сюда.

— Князь *Таллейранъ* съ своею племянницею вчера сюда прибылъ. — Генераль Маркизъ *Броссаръ*, въ прошлый вторникъ отправился отсюда въ Перпиньянъ, явиться предъ тамошнимъ судомъ. Адвокатъ *Боанвиллеръ*, принялъ на себя защищать его.

— Изъ Байонны пишутъ отъ 23 ч.: „Главная квартира *Донъ-Карлоса*, была еще 19 ч. въ Амуррио, и ничего не было слышно о перемѣнѣ ея. Въ ближайшихъ мѣстахъ отъ *Донъ-Карлоса*, чрезвычайно обрадовало распространенное недавно извѣстіе, что Инфантъ *Донъ-Себастьянъ* попалъ въ немилость, а *Царіатеги* арестованъ. Впрочемъ полагали, что Генераль *Эспартеро* старается пробраться въ Бискайскія провинціи; Карлисты рѣшились до крайности сопротивляться.“

— Письмо изъ Перпиньяна отъ 20-го ч. сообщаетъ: „Карлистскія войска сегодня въ 10 час. утра начали осаду Сюисерды и въ 11 час. сожгли мызу, близъ самаго города. Пушечной пальбы они еще не начинали. Генераль *Урбистондо* сегодня въ 4 часа утра подошелъ къ Сюисердѣ. Немедленно отправлена одна компанія охотниковъ въ Бургъ-Мадамъ и отрядъ поставленъ на мостъ Лирія чтобы защищать Французскія границы. Испанскіе пограничные таможенные чиновники взяты Карлистами и посажены. При Карлистахъ находится много Французовъ, и Адыютантъ Генерала *Тристани*, есть племянникъ бывшаго Министра *Пейронне*.“

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 22-го Нолбря.

Вчерашняя *Morning-Post* рассказываетъ, что Королева въ сопровожденіи другихъ двухъ дамъ въ прошлое Воскресенье посѣщала одну дальнюю церковь, чтобы слышать проповѣдника Ноеля. *Globe* вчера опровергалъ этотъ анекдотъ, который рассказанъ въ *Post* съ оскорбительными выраженіями; но послѣдняя газета не смотря на это сегодня объявляетъ свое извѣстіе совершенно вѣрнымъ.

— По извѣстіямъ изъ Калькутты отъ 19 Іюля, Король *Аудигъ*, котораго финансы съ нѣкотораго времени находились подъ управленіемъ членовъ компаніи, 8 Іюля умеръ.

— Извѣстія съ мыса Доброй Надежды получены до 23 Сентября. Кафры снова вогнали въ предѣлы колоніи союзное съ Англичанами племя Фингосъ. (A. P. S. Z.)

24-го Нолбря.

Въ будущій вторникъ Королева со всѣмъ своимъ дворомъ, оставляетъ здѣшній городъ, отправляясь въ Виндзоръ, гдѣ будетъ жить весь Декабрь и часть Января.

— Сегодня Лордъ Канцлеръ предложилъ въ Верхнемъ Парламентѣ, проектъ закона, принятый уже въ прошломъ засѣданіи Нижнею Палатою, опредѣляющій уничтоженіе ареста за долги, исключая случаи подложной несостоятельности. Второе чтеніе билля, предлагалъ Лордъ Канцлеръ 5 Декабря, на что согласился, не смотря на оппозицію Лорда *Элбингеръ* (прежде Сиръ *Джемса Скерлета*, Генераль-Прокурора, во время Министерства Князя *Веллингтона*), такъ какъ поддерживалъ мнѣніе предлагающаго Лорда *Брукса*, почитая предложенный билль очень важнымъ, такъ что невозможно нисколько замедлить въ разсмотрѣніи его. — 23 ч. по прочтеніи проекта адреса въ отвѣтъ на тронную рѣчь, Нижній Парламентъ мимоходомъ занимался предметомъ

dy spisku, przez który Nawarra miała być ogłoszoną, nie tylko niezależną od *Don Carlosa*, lecz nawet od Rządu Królowej. Zapewniają, iż żołnierze byli bardzo rozjątrzeni tą exekucją i sam *Espartero* o mało nie uległ losowi, jaki spotkał Jenerała *Sarsfielda*, którego morderców, właśnie ukarał. Zresztą zdaje się, że *Espartero* znowu trzymając się dawnego swojego systemu ociągania się, ma oczekiwać w Pampelonie skoncentrowania znacznych sił, pierwiej, aniżeli rozpocznie operacye przeciwko Karolistów. W Madrycie a nawet w przyległych Ebru prowincyach, mają *Esparterę* w podejrzeniu, iż ma zamiar oczekiwać wypadku Królewskiego posiedzenia i odpowiedzi na mowę tronową, pierwiej, aniżeli znowu wystąpi przeciwko nieprzyjacielowi.“

Dnia 27.

Xiążęta *Orleans*, *Aumale* i *Montpensier*, odwiedzali wczora Półkownika *Dumas*, który ciężko raniiony został pod Konstantyną, a teraz wyszedł już z niebezpieczeństwa.

— Zwłoki Jenerała *Damrémont*, ze wszystkimi honorami wojskowemi, d. 22 t. m., w Tulonie na ląd wyniesione zostały. W Kościele Panny Maryi wystawiono je na katafalku, a po odprawieniu nabożeństwa żałobnego, wywiezione będą w dalszą podróż do tutejszego miasta.

— Xiążę *Talleyrand* ze swoją synowicą wczora tu przybył. — Jenerał *Margrabia Brossard*, przeszłego piątku wyjechał ztąd do Perpignan, dla stawienia się przed sądem wojennym. Adwokat *Bainvilliers*, podjął się jego obrony.

— Donoszą z Bayonny pod d. 23: „Główna kwatera *Don Carlosa* była jeszcze d. 19 w Amurrio, i o przeniesieniu jej nie było byto słyhać. W poblizszych okolicach kwatery *Don Carlosa*, rozszerzona niedawno wiadomość, że Infant *Don Sebastian* wpadł w niełaskę, a *Zariateguy* został aresztowany, nadzwyczaj ucieszyła. Zresztą rozumiano, że *Espartero* usiłuje dostać się do prowincy Biskayskich; Karolisci postanowili dawać mu dzielny opór.“

— W liście z *Perpignan* pod d. 20 czytamy: „Wojaska Karolistowska dzisiaj o godz. 10 przed południem, rozpoczęła oblężenie Puycedry, a o godz. 11 spaliły znajdujący się tuż pod miastem folwark. Zdział niezaczęto jeszcze strzelać. Jenerał *Urbistondo* dzisiaj o godz. 4 rano zbliżył się pod Puycedrą. Jedną kompanią ochotników wysłano niezwłocznie do Bourg-Madame, a na moście Liria postawiono oddział, dla strzeżenia granic Francuzkich. Hiszpańscy pograniczni urzędnicy celni, aresztowani zostali przez Karolistów i uwięzieni. U Karolistów znajduje się wiele Francuzów; a Adjutant Jenerała *Tristany*, jest synowcem dawniejszego Ministra *Peyronnet*.“ (A. P. S. Z.)

БРЯТАНІЯ ВІЕЛКА І ІРЛАНДІЯ.

Лондън, дня 22-го Листопада.

Wczorajsza gazeta *Morning-Post* donosi o odwiedzeniu w przeszłą niedzielę przez Królowę incognito w towarzystwie dwóch innych Dam, pewnego dalekiego kościoła, dla słuchania Kaznodziei Noe. *Gaz. Globe* zaprzeczła wczora ten анекдот, którą *Post* opisuje z nagannymi wyrażeniami; lecz ten ostatni dziennik, pomimo to, oświadcza dzisiaj, iż wiadomość jego jest prawdziwą.

— Podług wiadomości z Kalkutty pod 19 Lipca, Król *Audih*, którego finanse przed niejakim czasem przeszedł pod administracyą urzędników Kompanii, umarł d. 8 Lipca.

— Mamy tu wiadomości z Kapu do dnia 23, Września. Kafrowie, zostające w związku z Anglikami pokolenie *Fingos*, znowu wpędzili do granic kolonii. (A. P. S. Z.)

Dnia 24.

W przyszły wtorek opuści Królowa z całym dworem miasto tutejsze, udając się do Windsor, gdzie cały Grudzień i część Stycznia zabawi.

— Dnia dzisiejszego wniósł w Izbie Wyższej Lord Kanclerz bil, to jest: projekt do prawa, już na zeszłym posiedzeniu przez Izbę Niższą przyjęty, stanowiący zniesienie aresztu za długi, wyjąwszy przypadki bankructwa podstępного. Drugie czytanie bilu, projektował Lord Kanclerz na d. 5 Grudnia, na co zgodzono się pomimo opozycji Lorda *Albinger* (niegdyś Sir James *Scarlett*, Prokuratora Jeneralnego za ministeryum Xięcia *Wellingtona*), ponieważ popierał zdanie wnoszącego Lord *Brougham*, uważając wniesiony bil zbyt ważnym, aby najmniejszej zwłoki dopuszczać w jego rozpoznaniu godziło się. — Dnia 23, po przeczytaniu projektu do adresu odpowiedniego na mowę tronową, zajmowała się Izba Niższa nawiasowo przedmiotem o wyborach, a następnie rozprawami nad listą cywilną,

о выборахъ, а въ послѣдствіи прѣвѣрами о Королевскомъ Домѣ, на счетъ коего, Канцлеръ Палаты Финансовъ Г. *Спрингс-Рейс*, сообщилъ весьма пространныя объясненія.

— Великобританскій музей, издержалъ въ семь году 23,000 ф. с. (161,000 рейхсг.) и въ томъ числѣ 5,000 фун. ст. на покупку гравюръ на красной мѣди Голландской школы.

— Изъ Бразиліи полученъ здѣсь манифестъ тамешняго Регента, Аббата Дьего Антоніо *Фейхо*, изданный къ народу, а кромѣ того прокламація къ Министрамъ, въ которыхъ онъ объявляетъ, что не будучи въ состояніи соответствовать желаніямъ соотечественниковъ, рѣшилъ предоставить свое мѣсто способнѣйшему, который могъ бы согласоваться съ Палатами. Онъ также отказался отъ принадлежащаго ему мѣста въ Сенатѣ, и по причинѣ разстроеннаго здоровья, отправился въ провинцію Сг. Пауло. Столь внезапное и неожиданное постановленіе, приписываютъ происшествіямъ въ Рио-Гранде и все сильнѣе распространяющемуся республиканизму. Въ Рио-Женеиро, будто наложено амбарго на все корабли, предназначенныя въ внутренніе порты.

— Слышно, что Испанское Правительство договаривается съ однимъ изъ здѣшнихъ банкирскихъ домовъ, на счетъ займа.

— *Courrier* сообщаетъ изъ Александріи отъ 27 Октября, благоприятныя извѣстія на счетъ старанія Г-на *Вагорна* въ заведеніи пароходства между Англіею и Ост-Индіею. Теперь можно перевезти изъ Европы въ Индію въ 45 и не болѣе какъ въ 52 дни; путешествіе изъ Индіи въ Европу, продолжается нѣсколько болѣе, такъ какъ самый карантинъ занимаетъ отъ 14 до 25 дней. *Ибрагимъ*-Паша прибылъ 15 Октября изъ Каира въ Александрію, откуда отправился немедленно съ частію войска а остальное послѣ него будетъ отправлено. Говорятъ, что онъ хотѣлъ посѣтить все укрѣпленія на границахъ Сиріи, гдѣ стоитъ Египетское войско. — Г. *Вагорн* уведомляетъ между прочимъ, что въ Сиріи произошло волненіе между войскомъ, въ слѣдствіе коего, одинъ полкъ перешелъ къ непріятелю. Кажется, что это было причиною послѣдняго отъѣзда *Ибрагима*, а если обратимъ вниманіе на бѣдствія причиненныя Египтянамъ въ Геджасѣ, то можно вѣрить, что счастливая звѣзда *Мегмеда-Али* начинаетъ затмѣваться. (G. C.)

Г е р м а н і я.

Ганноверъ, 24-го Ноября.

Его Велич. Король давалъ сегодня аудіенцію Королевско-Баварскому Министру-Резиденту, Каммергеру и Дѣйствительному Тайному Совѣтнику Барону *Гормацъ-Гортенбургу*, при которой онъ имѣлъ честь вручить поздравительное письмо Его Велич. *Оттона* Короля Греческаго, Королевско-Баварскаго Принца.

Карлсруэ, 19-го Ноября.

Изъ Констанца пишутъ: Герцогиня *Сенъ-Ле* пожертвовала въ пользу училищъ Ерматингена, главнаго мѣстечка прихода, въ которомъ она такъ долго жила, двѣ тысячи гульденовъ, для призрѣнія за воспитаніемъ бѣдныхъ дѣтей. За нѣсколько дней смертные останки *Гортенсіи* отвезены въ Рюель. Графъ *Ташеръ* сопровождалъ простой одръ, который везенъ былъ тремя лошадьми. (A. P. S. Z.)

Мюнхенъ, 24-го Ноября.

Извѣстія изъ Греціи постоянно благоприятны. Нѣкоторыя газеты уведомили о доставкѣ въ Пирей милліона франковъ присланныхъ будто Французскимъ Правительствомъ, но въ самомъ дѣлѣ эти деньги изъ Англіи, а только привезены на Французскомъ кораблѣ, и это было поводомъ къ ложному извѣстію. Деньги эти, прямо внесены въ Греческое Государственное казначейство. (G. C.)

И т а л і я.

Неаполь, 11-го Ноября.

Новый Сардинскій Посолъ при здѣшнемъ Дворѣ, Маркизъ *Паллавичини*, имѣлъ честь 8-го ч. представляться Его Величеству.

— Вчерашняя газета содержитъ 19 Королевскихъ декретовъ, которыми островъ Сицилія объявлена Неаполитанскою провинціею. Первымъ декретомъ уничтожается бывшее особое Министерство для дѣлъ Сициліи; они будутъ напередъ подчинены различнымъ Неаполитанскимъ Министерствомъ. Все акты будутъ раздѣлены по архивамъ различныхъ Министерствъ. Королевское Министерство въ Палермо будетъ находиться въ непосредственной связи со здѣшнимъ. Превжій Министръ Сицилійскихъ дѣлъ Кавалеръ *Франко* назначенъ будетъ къ другой должности. Вторымъ декретомъ увольняется Князь *Кампофранко* отъ должности главнаго Намѣстника Сициліи. Третьимъ приглашается на это мѣсто на два года Госу-

взгледомъ ктѣрей, удеилъ ей Канцлеръ Избы Скарбовеу Р. *Spring-Rice*, бардо обсерне выаішненія.

— Музеумъ В. Брытаніи выдало въ томъ году 25,000 фун. стер. (161,000 таларовъ), между ктѣреми 5,000 фун. шт. выаішненіе на купно рycin на миеди шкоты Hollenderskiej.

— Отрымано ту з Бразыліи Маніфест тамтеызшего Регента, Хіеда Диего Антоніо *Фейжо*, выданы до народу, а обок tego odezwę do Ministrów, w kтѣrych oświadcza, iż, nie będącъ w stanie podobać się żаdanіomъ ziомkow, postanowiłъ ustąpić mieysca swego zdolnieyszemu mężowi, kтѣryby byłъ w możności lepiej porozumiewać się z Izbaми. Nie przyjąłъ także słuащего mu mieysca w Senacie, poniewaа ze wzgledu nadwreаonego zdrowia, wyjechałъ do prowincyi St. Paulo. Takъ raptowne i nadspodziewane postanowienie, przypisują wypadkomъ w Rio-Grande i szerzącemu się coraz silniey republikanizmowi. W Rio Janeiro miaño naloаżyć embargo na wszystkie okręty, przeznaczone do portów krajowych.

— Słuchać, że Rządъ Hiszpański układa się zъ jednymъ zъ tuteyszycъ domówъ handlowycъ o pożyczkę.

— *Courrier* donosi zъ Alexandryi podъ d. 27 Paаdziernika, pomyslnе wiadomości wzgledemъ usiowania Pana *Waghorn*, w zaprowadzeniu żeglуги parowej między Anglią, a Indyami Wschodnimi. Teraz można byдъ w Indycъ zъ Europy za 45 a naywięcey za dni 52; podróż zъ Indyy do Europy trwa nieco dłuаżej, poniewaа sama kwarantanna 14 do 25 dni zajmuje. *Ibrahim-Basza* przybyłъ d. 15 Paаdziernika, zъ Kairu do Alexandryi, zъ kądъ udałъ się bezzwłocznie zъ częścią woyska, a reszta niebawmie zъ nimъ wystana będzie. Mówiono, że chciałъ zwiedzić wszystkie warownie na granicachъ Syryi, gdzie są stanowiska woyska Egipskiego. — Pan *Waghorn* donosi między innemi, że w Syryi miały mieysce zaburzenia między woyskiemъ, w skutku kтѣrychъ jeden pólkъ przeszedłъ do nieprzyjaciela. Zdaje się, iż to jestъ przyczyną śpiesznego odjazdu *Ibrahima*, a jeżeli zwróciemy próczъ tego uwagę na klęski zadane Egipcyanomъ w Hedžas, można wierzyć, że szczęśliwa gwiazda *Mehmeda-Alego*, zachmurzać się poczyna. (G. C.)

Н і е м с у.

Hannover, 24 Listopada.

Królъ dawałъ dzisiaj posłuchanie Królewsko-Bawarskiemu Ministrowi Rezydentowi, Szambellanowi i Rzeczywistemu Radcy Tajnemu Baronowi *Hormayr-Hortenburg*, na kтѣrémъ tenаże miałъ honor złożyć listъ zъ powinszowaniem od Jego K. Mości Króla Greckiego *Ottona*, Xiąаęcia Bawarskiego.

Karlsruhe, 19 Listopada.

Donoszą zъ Konstancyi: Xięаna *St. Leu* w testamencie swoimъ zapisala szkole w Ermattingen, głównemъ mieyscu parafii, w kтѣrey takъ dugo mieszкала, dwa tysiące guldenów, na wychowanie ubogichъ dzieci. Przedъ kilka dniami zwłoki *Hortensyi* odwiezione zostały do Ruel. Hrabia *Tuscher* przeprowadziłъ wózъ trzema koñmi zaprzężony. (A. P. S. Z.)

Monachium, 24-go Listopada.

Doniesienia zъ Grecyi są ciągle pomyslnе. Niektóre gazety doniosły o przybyciu do Pireus miliona fran., jakoby od Rządu Francuzkiego nadesłanychъ, rzeczywiscie atoli są to pieniądze zъ Anglii, przybyły tylko na okręcie Francuzkimъ i to było powodem mylnego doniesienia. Pieniądże te wprostъ do kassy Rządowej Greckiej wpłynęły. (G. C.)

W з о с н у.

Neapol, 11-go Listopada.

Nowy Poseł Sardynski przy tuteyszymъ dworze, Margrabia *Pallavicini*, dnia 8 miałъ honor byдъъ prezentowanymъ Jego K. M.

— Dzisieyszъ *Dziennik* zawiera 19 dekretówъ Królewskich, przezъ kтѣre wyspa Sycylia ogłasza się za prowincyą Królestwa Neapolitańskiego. Pierwszy dekretъ znosi dotychczasowe szczególne Ministerjumъ do spraw Sycylii; sprawy te nadal rozdzielone będą pomiędzy rozmaite Ministerya Neapolitańskie. Wszystkie akta rozmieszczone będą w archiwachъ różnychъ Ministerywъ. Ministerjumъ Królewskie w Palermo, będzie miało związekъ prosto zъ tuteyszemъ Ministerjumъ. Dotychczasowy Minister do spraw Sycylii, Kawalerъ *Franco*, powołany będzie do innychъ obowiaаzkówъ. Drugi dekretъ uwalnia Xięcia *Campofranco* od dotychczasowego jego obowiaаżku, jako Jeneralnego Namiestnika Sycylii. Trzeci powołuje Ministra Stanu, D. Onorato *Gaétani*, Xięcia

дарственный Министръ, Д. Онорато Гаетани, Герцога *Лауренцанскій* съ означеніемъ, что онъ будетъ въ зависимости отъ здѣшняго Министерства и получить годового жалованья 6,000 дукатовъ и 12,000 ежегодно за представленія. Четвертымъ декретомъ увольняются отъ своихъ мѣстъ Директоры прежняго Министерства въ Сициліи; въ слѣдующее будутъ избираемы изъ Сицилійцевъ въ случаѣ, если главный Намѣстникъ Неаполитанецъ и изъ Неаполитанцевъ, если главный Намѣстникъ Сициліанецъ. На содержаніе Тайнаго Совѣтника полагается 3,000 дукатовъ, Государст. Секретаря 2,400 д.; если Неаполитанцы избираются на эти мѣста, то первымъ прибавляется 1,000 д. и послѣднимъ 600 д. По пятому декрету Г. Иосифъ *Паризи*, Вице-Президентъ Консульта въ Сициліи остается при своей должности съ жалованьемъ 3,000 д.; Кавалеръ *Донъ Джованни Лима* удерживается за собою мѣсто, какъ Вице-Президентъ *della Corte dei Conti*. Генераль-Директоромъ Полиціи назначенъ Г. Іоаннъ Батт. *Регга*, Гр. Ф. П. *Кастелли* и Маркизъ *Коррадо Баада*, Тайные Совѣтники, по ихъ желанію уволены отъ должности, вмѣсто ихъ назначены въ сію должность Гр. Стефанъ *Самортино*, Марчелло *Фарделла*, Герцога *Кумскій*, Кавалеръ *Д. Франческо Лукези Палли*, прежній Вице-Адмиралъ. Г. Карло *Векіони*, бывшій доселѣ Юстицъ-Директоромъ, назначается на прежнее мѣсто Вице-Президентомъ въ здѣшнемъ судѣ. Кавалеръ *Франко* назначенъ Президентомъ верхняго суда въ Палермо. Наконецъ Маркизъ *Делькаретто* лишенъ полномочія *alter ego*, и вмѣсто того онъ назначается здѣсь Министромъ Полиціи. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 19-го Ноября.

Королева *Христина* сегодня открыла тронною рѣчью засѣданіе новыхъ Кортесовъ. Обѣ Королевы во время проѣзда въ дворецъ Кортесовъ и на возвратномъ пути, приветствуемы были съ восторгомъ. Общественное спокойствіе не было нарушено ни на минуту.

— Въ Малагѣ удалось Генералу *Палареа*, уничтожить въ самомъ началѣ волненіе производившееся анархистами. Между тѣмъ съ другой стороны шайки Карлистовъ не перестаютъ дѣлать каждый разъ смѣлые вылазки къ сторонамъ столицы. Третьяго дня близъ Аранжуэцъ появились около 40 конныхъ чел., гдѣ задерживали путешественниковъ, слѣдующихъ по тракту. Отправленный противу нихъ отрядъ уланской гвардіи, не имѣя успѣха и лишась своего начальника, Поручика *Жодерса*, возвратился въ Мадридъ. (G. C.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ Венгерскихъ газетахъ пишутъ: „12-го Сентября происходило въ Офенѣ, на берегу Дуная, у провіантскаго магазина, любопытное зрѣлище. Въ первомъ часу, Графъ Іоаннъ Вальдштейнъ, инженеръ Леботъ, Англіискій водолазъ Деверъ и Л. Томехъ спустились на дно рѣки въ водолазномъ колоколѣ. Къ воздушному насосу было приставлено восемь челонѣкъ. Въ колоколѣ находилась горящая лампа. Всеобщее любопытство особенно было занято способами сообщенія изъ глубины воды. Условныхъ знаковъ было восемь. Они производились ударами молотка о колоколъ. Одинъ ударъ означалъ: болѣе воздуха! два удара: остановитесь! три удара: поднять! четыре опуститесь! пять: на право! шесть: на лѣво! семь: противъ теченія! восемь: по теченію! Сверхъ того, для произвольныхъ и подробныхъ сообщеній, находились въ колоколѣ дощечки, прикрѣпленныя къ веревкамъ, коихъ концы изъ-подъ колокола проведены были на палубу корабля, и соединялись въ руки сторожа. Лишь только сей послѣдній замѣчалъ, что за одну изъ веревокъ тянуть, онъ долженъ былъ ее вытащить къ себѣ. На одной вытянутой изъ воды дощечкѣ нашли портретъ Графа Вальдштейна, держащаго въ одной рукѣ карандашъ, а въ другой подобную же дощечку. Подъ рисункомъ находилась подпись: Да здравствуетъ Старая Англія! Пробывъ 14 минутъ подъ водою, путешественники счастливо поднялись на поверхность воды.“ (С. II)

— Д-ръ Людвикъ *Филипсонъ* Еврейскій проповѣдникъ въ Магдебургѣ, издающій въ Лейпцигѣ газету подъ загл.: *Allgemeine Zeitung des Judenthums*, объявилъ недавно (въ 88 N-рѣ) проектъ учрежденія Еврейскаго (богословскаго) факультета и Еврейской семинаріи въ средней Германіи, для распространенія чистыхъ религіозныхъ понятій, безъ суетвѣрій и запутанностей, вкорененныхъ теперь между Евреями. (G. C.)

При семъ N-рѣ прилагается Программа Литовскаго Вѣстника.

ВИЛЬНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Декабря 3 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.

Laurenzana, на то мѣсце, на часъ дволѣтнего трауна зъ warunkiem, iż ma zależeć od tuteyszego Ministerium i pobierać roczney pensyi 6 000 dukatow, a takoz 12,000 dukatow w rok za reprezentowanie. Czwarty dekret uwalnia od ich urzędow Dyrektorow dotychczasowego ministerium w Sycylii; natomiast mianowani bydz mają Radzcy Tajni, którzy, jeśli Namiesnik Jeneralny jest Neapolitańczykiem, wybierani będą z Sycylianow, a zaś z Neapolitańczykow, jeśli Jeneralny Namiesnik jest Sycylianin. Płaca Radzcy tajnego, wyznacza się 3,000 dukatow, Sekretarza Stanu 2,400 d.; jeśli by na urządzie te powołani byli Neapolitańczycy, tedy płaca pierwszego powiększa się o 1,000, a ostatniego o 600 d. Mocą piątego dekretu, P. Józef *Parisi*, Wice-Prezydent Konsulty w Sycylii, pozostaje w dotychczasowym obowiązku z płacą 3 000 d. Kawaler *Don Giovanni Lima* zostawia się na dawniejszym obowiązku, jako Wice-Prezydent *della Corte dei Conti*. Jeneralnym Dyrektorem policyi mianowany został P. Jan Bapt. *Rega*. PP. F. P. *Castello* i *Markiz Corrado Bajada*, Radzcy tajni, na prośbę swą uwolnieni od obowiązkow, a na ich miecezce naznaczeni PP. *Stefan Sammartino*, *Marcello Fardella*, *Xiaze Cumia*, Kawaler *D. Francesco Lucchesi-Palli*, dotychczasowy Wice-Admirał *P. Carlo Vecchioni*, dotychczasowy Dyrektor Sprawiedliwości, powróci do dawniejszego swojego obowiązku, jako Wice-Prezydent przy tuteyszym sądzie. Kawaler *Franco*, mianowany został Prezydentem Najwyższego Sądu w Palermie. Naostatok znosi się władza alter ego, udzielona Markizowi *Dellcaretto*, który powróci tu do swojego obowiązku, jako Minister Policyi (A.P.S.Z.)

HISZPANIA.

Мадридъ, дня 19 Listopada.

Крѳлова *Krystyna* загайта днѣ мѳвъ зъ трону, посидzenie Kortezow. Obiedwie Krolewe witane byly z naywіkszym zapatem w przejezdzie swoim do palacu Kortezow i napowrot. Spokojnosc publiczna ani na chwile naruszona nie byla.

— W Maladze udało się Jenerałowi *Palarea* przytłumić w samym zarodzie, zaburzenie przez anarchistów zamierzone. Tymczasem z drugiej strony, nie przestają bandy Karolistów czynić coraz śmielszych wycieczek ku stronie stolicy. Zawczora pokazało się 40 ludzi konnych pod Aranjuez, gdzie zatrzymywali podróżnych, jadących gościńcem. Wyłano przeciwko nim oddział ułanów gwardyi, który nie nie wskurawszy i utraciwszy dowódcę swego, Porucznika *Jauderce*, wrócił do Madrytu. (G. C.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

W gazetach Węgierskich czytamy: „Dnia 12 Września w Budzie na brzegu Dunaju, nie daleko magazynu prowiantowego, było ciekawe widowisko. O godz. 1-ey, Hrabia Jan Waldstein, inżynier Lebot, nurek Angielski Dayer i L. Tomech, spuścili się na dno rzeki w dzwonie nurkowym. Do pompy powietrzney przeznaczono było ośmiu ludzi. W dzwonie była lampa paląca się. Powszeczna ciekawość szczególnież zajęta była sposobami komunikacyi z głębi wód. Warunkowych znaków było ośm. Dawano znać o nich uderzeniami młotka o dzwon. Jedno uderzenie oznaczało: więcej powietrza! dwa uderzenia: zatrzymać! trzy uderzenia: podjąć! cztery: spuścić! pięć: na prawo! sześć: na lewo! siedm: przeciwko wody! ośm: podług wody! Oprócz tego do dowolnych i szczegółowych komunikacyi, w dzwonie znajdowały się tabliczki, przymocowane do powrozów, których końce z pod dzwonu wyprowadzane były na pokład okrętu, i łączyły się w ręku stróża. Jak tylko ten ostatni postrzegł, iż pociągnięto za jeden z powrozów, natychmiast powinien go być przyciągać do siebie. Na jedne wyciągniętych z wody tabliczeczce znaleziono portret Hrabiego Waldsteina, trzymającego w jednym ręku ołówek, a w drugim podobną tabliczkę. Pod rysunkiem był podpis: Niech żyje dawna Anglia! Zabawiwszy 14 minut pod wodą, podróżni szczęśliwie wydobyli się na wierzch. (P. P.)

— Dr. Ludwik *Philipsohn*, kaznodzieja Izraelski w Magdeburgskiem wydajacy w Lipsku gazetę p. t. *Allgemeine Zeitung des Judenthums*, umieścił nie dawno (w N. 88 tejże), projekt założenia żydowskiego (teologicznego) fakultetu i żydowskiego seminarium w Niemczech środkowych, dla rozwinienia czystych pojęć religijnych, wolnych od bałamuctw i zawikłań między żydami dziś upowszechnionych. (G. C.)

Do tego N-ru przyłącza się Programma Kurjera Litewskiego.